

Samenvatting verslag vergadering Beheerraad Waddengebied 7 mei 2007 te Leeuwarden

1. Welkom en agenda

De heer Hollenga, gedeputeerde van de provincie Groningen, is de nieuwe voorzitter.

2. Conceptverslag Beheerraad d.d. 25-01-07

Mededeling van ministerie LNV: de ontwerpbesluiten Natura 2000 Waddenzee, duinen waddeneilanden en Noordzeekustzone worden 23 mei gepubliceerd.

3. Duinbeheer, veerkracht en veiligheid

Samenvatting van de presentaties van A. Oost van het RIKZ en en E.J. Lammerts van SBB:

De natuur in het waddengebied is sterk afhankelijk van de morfologie. Voor het gebied zijn altijd morfologische processen op verschillende tijd en ruimteschalen bepalend geweest. Echter bij het management van het gebied houden we te weinig rekening met de grootschalige processen. Bijvoorbeeld door de aanleg van de stuifdijken is de aanvoer van sediment afgesneden. Er kan geen zand vanuit de Noordzee doorstuiven op de eilanden naar de duinen. De duinen kennen mede daardoor een versnelde successie. We hebben ook te maken met veranderingen in de processen, bijvoorbeeld de versnelling van de zeespiegelstijging.

Om te onderzoeken hoe we weer dynamiek in het waddensysteem kunnen brengen, t.b.v. het herstel van de natuurwaarden, hebben we een model-eiland ontwikkeld met alle typerende kenmerken van een waddeneiland (eilandkop, duinboog, wash-over, eilandstaart), zoals die al honderden jaren bestaan.

Op basis van dit model hebben we concrete voorstellen ontwikkeld om de motor van de dynamische processen op gang te brengen waardoor er zowel op het eiland als op het wad ophoging plaatsvindt.

Deze voorstellen betreffen Vlieland: de duinboog op de Vliehors, Terschelling: de verstuing in de zeereep tussen Hoorn en Oost en de slenken op de Boschplaat (dit laatste ook met oog op verhoging van de veiligheid van de westpunt van Ameland) en Schiermonnikoog: een extra wash-over.

In de duinen zien we dat de vegetatie vergrast en monotoon wordt. Oorzaken hiervan zijn het vastleggen en stabiliseren (niet meer goed functioneren van de morfologische processen), atmosferische depositie, verdroging en verandering in het menselijk gebruik. Om de vegetatie en de bijbehorende fauna weer gevarieerder te krijgen, te verjongen, is het goed om de motor van de grootschalige processen weer op gang te brengen. Meer dynamisch kustbeheer is hiertoe een sleutel. Overigens is dit ook een sleutel om de veerkracht van de kust te vergroten en daarmee de voortgaande versnelde zeespiegelrijzing het hoofd te bieden.

Uiteraard is er bij de uitvoering van dergelijke projecten begeleidend onderzoek nodig op het gebied van ecologie, morfologie en veiligheid.

Maar dergelijke ingrepen vergen ook draagvlak bij de bevolking en commitment van de bestuurders. Om draagvlak te realiseren moet men helder communiceren, de gemeenten erbij betrekken, ruimte creëren voor de lokale bevolking, niet top down over-rulen en niet altijd het natuurbeheer belang dominant laten zijn. Om commitment te realiseren moeten we kiezen voor grotere, samenhangende projecten, de in het "tij geleerd" uiteengezette grootschaligheid van de inheemse natuurlijke processen benutten, en pilots gebruiken voor draagvlak verwerving.

Reacties en vragen van de leden:

- Hoe passen deze voorstellen bij bijvoorbeeld de huidige schaal van aanpak. Bijvoorbeeld bij de Slufter en de achterliggende polder op Texel. Volledig herstel van de oorspronkelijke oude delta is hier vooralsnog niet denkbaar. Wel kunnen deelprojecten in de lijn van de natuurlijke structuren c.q. verbindingen tussen Noordzee en Waddenzee plaatsvinden. Voorlopig zal de stuifdijk er echter wel tussen blijven liggen.
- Deze schaal van denken en de aard van de processen waarin we moeten denken is niet de huidige Nederlandse schaal. Als we dit toepassen ontstaan veel robuustere ecosystemen die qua bezoek en gebruik meer kunnen hebben.
- We moeten ons realiseren dat ook maatschappelijke processen veranderen. Vroeger was er vrees voor verstuing, nu voor dichtgroei van duinen. Zorg voor veiligheid blijkt ook te maken te hebben met werkgelegenheid. Belangrijk is ook de aantrekkelijkheid voor toerisme.

- De benodigde verandering vergt een combinatie van impulsen van binnen en van buiten uit.

De Beheerraad wil de ontwikkeling van en communicatie over dit soort concepten stimuleren. Dit ligt allereerst op de weg van de betrokken instituten en organisaties. Hierbij vooral aansluiten bij en inbrengen in de lopende processen zoals het nieuwe BIP Schiermonnikoog, het B&O-plan en de onderzoeksvoorstellen voor de Waddenacademie.

4. Concrete punten waar het beheer verbeterd kan worden.

Naast een aantal praktische op korte termijn te verbeteren punten zijn er voor het beheer op lange termijn een aantal grootschaligere, diepgaandere knelpunten, zoals de vergunning verlening & handhaving en de grondslagen voor het beheer. Een aantal van de korte termijn punten grijpt daar ook op in.

De relatie tussen vergunning verlening, beheerdoelen, communicatie en draagvlak voor beleid bij lokale bevolking is een diepgaander punt. Dit speelt bijvoorbeeld in het nationale park Schiermonnikoog t.a.v. een consistent beheerplan, de vergunningen voor handkokers, de doelen voor scholeksters en de communicatie met de eilanders

T.a.v. de aangedragen verbeterpunten worden de volgende afspraken gemaakt:

- Een vraag voor handhaving van de door de provincies verleende vergunningen zal van die zijde moeten komen. Dit punt zal onder de aandacht van de RCW-regisseurs Handhaving en van het Waddenhandhavingoverleg (WHO) worden gebracht.
- Bevoegdheden voor handhaving door de beheerders zijn soms gebonden aan gebiedsgrenzen die niet praktisch blijken. LNV en beheerders proberen praktische werkafspraken te maken.
- RWS en LNV betrekken de punten omtrent handhaving en communicatie bij het plan van aanpak voor de Waddenunit waar zij mee bezig zijn.

kBasiskaart beheer waddengebied

De kaart die de Beheerraad voor ogen heeft bevat meer dan alleen de eigendoms- en beheergrenzen, dat is een eerste fase. Het gaat om het in beeld brengen en afstemmen van het feitelijke beheer. De organisaties leveren hun eigen gegevens aan. Het ministerie van LNV staat garant voor €3000, zodat er een begin gemaakt kan worden. Het secretariaat zal in overleg met LNV, RWS en Interwad dit opstarten en een praktisch plan voor de 2^e fase ontwikkelen.

5. Beheer- en Ontwikkelingsplan Waddengebied

Het opstellen van het B&O-plan deel A verloopt moeizaam. De inhoudelijke discussies moeten nog komen. De beleidskaders en opgaven van alle overheden zijn in kaart zijn gebracht, men is nu met de inhoudelijke uitwerking bezig is. Daaraan wordt op verschillende manieren met belanghebbenden en betrokkenen gewerkt. O.a. via de themagroepen van de KRW worden informatie en ideeën verzameld. Op de volgende bijeenkomst van de regiegroep (22 mei) zal er veel inhoud op tafel liggen om te bespreken.

In de regiegroep komen tot nu toe vooral de bestuurlijke aspecten aan bod. Er is veel hindermacht. Voor de betrokken organisaties is de veelheid aan lopende beleidsprocessen waarvoor inbreng wordt gevraagd moeilijk te overzien. Daar zijn zorgen over geuit. Het is belangrijk duidelijk te communiceren hoe de diverse beleidsprocessen met elkaar samenhangen, hoe er samengewerkt wordt en waar welke zaken aan de orde komen.

6. Volgende bijeenkomsten

- 2 Juli Beheerraad van 12.00-13.00 en van van 13.00-14.00 bijeenkomst met het RCW .
- 16 November Beheerraad van 10.30-12.00.

8. Rondvraag en sluiting

Een volgende keer moet het natte Wad eens op de agenda gezet. Dit kan op een zelfde wijze als vandaag de duinen met bijvoorbeeld een introductie van Theunis Piersma of Jaap de Vlas.